

Oskar
Wysocki

Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej PROW 2007-2013

PROW 2007-2013

POZNAŃ 2007

Wydawca:
Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie,
Oddział w Poznaniu
61-659 Poznań, ul. Winogrody 63
www.cdr.gov.pl/poznan
e-mail: poznan@cdr.gov.pl

”Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Pomocy Technicznej Planu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2004-2006“.

Opracowanie graficzne i projekt okładki: Alicja Zygmantowska
Skład komputerowy: Sylwia Sznajder

ISBN 978-83-60232-21-7

Druk:
Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie,
Oddział w Poznaniu
61-659 Poznań, ul. Winogrody 63
tel. 061 823-20-81, fax 061 820-19-71
zlec. nr 27/2007, nakład 1500 egz.

Opis działania

W ciągu najbliższych siedmiu lat rolnicy, ich małżonkowie oraz domownicy będą mogli liczyć na pomoc finansową przy zakładaniu i rozwijaniu działalności gospodarczej prowadzonej na obszarach wiejskich. Taką możliwość daje działanie „**Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej**”, które będzie realizowane w latach 2007 – 2013 w ramach **Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013** (PROW 2007-2013). Działanie to zostało wpisane do **osi 3 Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej** Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013. Istotą tego działania jest poprawa jakości życia na obszarach wiejskich, poprzez realizację następujących zadań:

- tworzenie pozarolniczych źródeł dochodu i zapewnienie pracy ludności na obszarach wiejskich,
- poprawę warunków do życia pod względem jakości środowiska i krajobrazu, infrastruktury społecznej i technicznej,
- promowanie pozytywnego wizerunku wsi i rolnictwa, zachowanie zasobów przyrodniczych obszarów wiejskich oraz ułatwienie dostęp do różnorodnych usług mieszkańcom wsi.

Działanie pod względem zakresu wspieranych projektów oraz zasad udzielania pomocy, przypomina działanie „Różnicowanie działalności rolniczej i zbliżonej do rolnictwa w celu zapewnienia różnorodności działań lub alternatywnych źródeł dochodów” realizowane w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 2004-2006”. Najważniejszą zmianą w porównaniu do dotychczasowego działania jest skierowanie pomocy wyłącznie dla osób ubezpieczonych w Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS).

Osoby te w ramach niniejszego działania mogą podejmować lub rozwijać dodatkową działalność zbliżoną do rolnictwa w zakresie:

- usług dla gospodarstw rolnych lub leśnictwa;

- usług dla ludności;
- sprzedaży hurtowej i detalicznej;
- rzemiosła lub rękodzielnictwa;
- robót i usług budowlanych oraz instalacyjnych;
- wynajmowania pokoi oraz sprzedaży posiłków domowych lub świadczenia innych usług związanych z pobytem turystów w gospodarstwie rolnym;
- usług turystycznych oraz związanych ze sportem, rekreacją i wypoczynkiem;
- usług transportowych;
- usług komunalnych;
- przetwórstwa produktów rolnych lub jadalnych produktów leśnych;
- magazynowania lub przechowywania towarów;
- wytwarzania produktów energetycznych z biomasy;
- rachunkowości, doradztwa lub usług informatycznych.

Szczegółowy wykaz działalności nierolniczych w zakresie których może być przyznana pomoc przedstawia załącznik do rozporządzenia MRiRW w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013r.

Kto może być Wnioskodawcą pomocy?

Beneficjentem pomocy, czyli osobą, uprawnioną do uzyskania pomocy w ramach niniejszego działania może być osoba fizyczna ubezpieczona na podstawie ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, jako rolnik¹, małżonek rolnika lub domownik², który:

¹ Przez rolnika rozumie się osobę fizyczną, która spełnia następujące warunki: prowadzi na własny rachunek działalność rolniczą jako posiadacz (samoistny albo zależny) gospodarstwa rolnego położonego w granicach RP, opłaca podatek rolny;

² Przez domownika rozumie się osobę bliską rolnikowi, która spełnia następujące warunki: ukończyła 18 lat, pozostaje z rolnikiem we wspólnym gospodarstwie domowym lub zamieszkuje na terenie jego gospodarstwa rolnego albo w bliskim sąsiedztwie, stale pracuje w tym gospodarstwie rolnym i nie jest związana z rolnikiem stosunkiem pracy, jest ubezpieczona w pełnym zakresie na podstawie przepisów Ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników.

- a) jest obywatelem państwa członkowskiego Unii Europejskiej,
- b) jest pełnoletni i nie ukończył 60 roku życia,
- c) ma miejsce zamieszkania w miejscowości należącej do:
 - gminy wiejskiej lub,
 - gminy miejsko – wiejskiej, z wyłączeniem miast liczących powyżej 5 tys. mieszkańców, lub
 - gminy miejskiej, z wyłączeniem miejscowości liczących powyżej 5 tys. mieszkańców,
- d) **w roku poprzedzającym rok złożenia wniosku o przyznanie pomocy uzyskał płatności bezpośrednie do gruntów rolnych,**
- e) nie podlega wykluczeniu z ubiegania się o przyznanie pomocy na podstawie przepisów rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) (Dz. Urz. UE L 277 z 21.10.2005, str. 1) oraz przepisów Unii Europejskiej wydanych w trybie tego rozporządzenia lub przepisów odrębnych,
- f) nie wystąpił o przyznanie lub nie przyznano mu renty strukturalnej w ramach Planu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2004 -2006 lub Programu,
- g) **jest nieprzerwanie ubezpieczony w pełnym zakresie na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników, przez okres co najmniej 12 miesięcy poprzedzających miesiąc złożenia wniosku o przyznanie pomocy,**
- h) nie zamierza realizować projektu jako wspólnik spółki cywilnej,
- i) posiada numer identyfikacyjny nadany w trybie przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie pomocy.

Uwaga: Ubieganie się o pomoc w ramach niniejszego działania nie wymaga od Wnioskodawcy posiadania odpowiedniego wykształcenia lub/i doświadczenia w rolnictwie.

W przypadku gdy o pomoc ubiega się małżonek rolnika lub domownik, warunki dotyczące posiadania numeru identyfikacyjnego oraz otrzymania płatności bezpośrednich powinien spełniać rolnik, który jest płatnikiem składek na ubezpieczenie społeczne tych osób.

Jakie warunki należy spełnić aby otrzymać dotację?

Pomoc w ramach niniejszego działania może zostać przyznana, jeżeli spełnione są jednocześnie następujące warunki:

- a) projekt jest uzasadniony pod względem ekonomicznym,
- b) projekt spełnia wymagania wynikające z obowiązujących przepisów prawa, które mają zastosowanie do tego projektu,
- c) projekt nie jest finansowany z udziałem innych środków publicznych,
- d) realizacja projektu nie została rozpoczęta przed dniem podpisania umowy,
- e) wnioskodawca złoży wniosek wraz z wymaganymi załącznikami w odpowiednim miejscu i czasie,

Na jaką pomoc można liczyć?

Pomoc finansowa udzielana jest w formie refundacji (zwrotu) części poniesionych przez Wnioskodawcę kosztów kwalifikowanych projektu. Maksymalny poziom pomocy finansowej może wynosić 50% kosztów kwalifikowanych. Maksymalna wysokość pomocy finansowej udzielonej w ramach działania, w okresie realizacji Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich tj. w latach 2007 - 2013, dla jednego wnioskodawcy i gospodarstwa rolnego nie może przekroczyć łącznie 100 000 PLN. Oznacza to, że:

- jeden Wnioskodawca może otrzymać pomoc w wysokości nie wyższej niż 100 000 PLN w okresie realizacji Programu,
- właściciele, współwłaściciele oraz domownicy ubiegający się o dofinansowanie projektów realizowanych w ramach jednego gospodarstwa mogą otrzymać łączną pomoc

w wysokości nie przekraczającej 100 000 PLN w okresie realizacji Programu.

Uwaga: Ubieganie się o pomoc w ramach niniejszego działania nie wymaga od Wnioskodawcy posiadania odpowiedniego wykształcenia lub/i doświadczenia w rolnictwie.

Co można sfinansować, a czego nie?

Koszty projektu, które mogą podlegać współfinansowaniu i mogą być uwzględnione przy obliczaniu wysokości pomocy finansowej, określane są jako **koszty kwalifikowane**. Pomocą finansową **mogą zostać objęte** następujące koszty kwalifikowane:

- a) budowy, przebudowy lub remontu połączonego z modernizacją **niemieszkalnych** obiektów budowlanych wraz z zakupem instalacji technicznej oraz koszty rozbiórki i utylizacji materiałów szkodliwych pochodzących z rozbiórki;
- b) nadbudowy, przebudowy lub remontu połączonego z modernizacją **istniejących budynków mieszkalnych** wraz z zakupem instalacji technicznej oraz koszty rozbiórki i utylizacji materiałów szkodliwych pochodzących z rozbiórki;
- c) zagospodarowanie terenu;
- d) zakupu maszyn, urządzeń, narzędzi, wyposażenia i sprzętu;
- e) zakupu sprzętu komputerowego i oprogramowania służącego wsparciu podejmowanej lub rozwijanej działalności nierolniczej;
- f) zakupu środków transportu, z wyłączeniem zakupu samochodów osobowych przeznaczonych do przewozu mniej niż 8 osób wraz z kierowcą:
 - w wysokości nieprzekraczającej 75% inwestycyjnych kosztów kwalifikowanych operacji – w przypadku działalności nierolniczej w zakresie świadczenia wyłącznie usług transportowych,

- w wysokości nieprzekraczającej 50% inwestycyjnych kosztów kwalifikowanych operacji – w przypadku działalności nierolniczej w zakresie świadczenia innych usług niż usługi transportowe,
- g) rat zapłaconych tytułem wykonania umowy leasingu, nieprzekraczające ceny netto nabycia rzeczy (dotyczy pkt d,e,f), jeżeli przeniesienie własności tych rzeczy na beneficjenta nastąpi w okresie realizacji operacji, lecz nie później niż do dnia złożenia wniosku o płatność ostateczną;
 - h) koszty transportu do miejsca realizacji operacji oraz koszty montażu (dotyczy pkt a,b,c,d,e);
 - i) koszty ogólne związane bezpośrednio z przygotowaniem i realizacją projektu, jeżeli stanowią nie więcej niż 10 % łącznych kosztów kwalifikowanych projektu, w zakresie: przygotowania dokumentacji technicznej: kosztorysów, projektów architektonicznych i budowlanych, oceny lub oddziaływania na środowisko, dokumentacji geologicznej lub hydrologicznej, wypisu i wyrysów z katastru nieruchomości, projektów technologicznych, opłat za patenty lub licencje, nadzoru urbanistycznego, architektonicznego, budowlanego lub konserwatorskiego.

Powyższe koszty uznawane są za koszty kwalifikowane pod warunkiem, że zostały poniesione **po podpisaniu umowy o dofinansowanie projektu** pomiędzy Wnioskodawcą a Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Wyjątek: Koszty ogólne, mogą być poniesione przed podpisaniem umowy lub nawet przed datą złożenia wniosku o dofinansowanie projektu, lecz nie wcześniej niż przed 1 stycznia 2007, na wyłączne ryzyko wnioskodawcy. W przypadku odmowy udzielenia pomocy wnioskodawcy nie przysługuje roszczenie o zwrot tych kosztów.

Kosztami kwalifikowanymi w ramach realizowanych projektów **nie mogą być:**

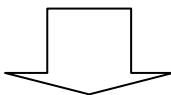
- podatek VAT płacony w cenie dostaw, towarów i usług,
- zakup rzeczy używanych,

- części raty leasingowej obejmującej marżę finansującego;
- refinansowania odsetek,
- koszty bieżące,
- opłaty ubezpieczeniowe,
- zakup i wynajem budynków i budowli,
- zakup i dzierżawa gruntów.

Jak uzyskać dotację? – krok po kroku

Wsparcie jest udzielane po upływie 14 dni od dnia podania przez Prezesa Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa do publicznej wiadomości informacji o możliwości składania w danym roku wniosków o przyznanie pomocy i nie później niż **do dnia 31 grudnia 2013r.** Oznacza to, że w tym okresie powinny być zawarte umowy o dofinansowanie projektu pomiędzy Agencją a Wnioskodawcą. W celu uzyskania dotacji należy postępować zgodnie z podanymi poniżej etapami.

Etap I. Złożenie wniosku o przyznanie pomocy wraz z załącznikami

Podstawowym warunkiem przyznania prawa do pomocy finansowej jest złożenie osobiście przez Wnioskodawcę (rolnik/małżonka/domownik) albo osobę upoważnioną wniosku o przyznanie pomocy wraz z wymaganymi załącznikami w Oddziale Regionalnym Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa **właściwym terytorialnie dla miejsca realizacji projektu.** W zamian za to Agencja zobowiązana jest wydać potwierdzenie złożenia wniosku o przyznanie pomocy, zawierające datę i godzinę wpływu wniosku, opatrzone pieczęcią oraz podpisane przez osobę przyjmującą wniosek. **W jednym roku można złożyć jeden wniosek o przyznanie pomocy.** Za datę złożenia wniosku uznawana jest data, kiedy

Agencja otrzymała wniosek w pełni poprawnie wypełniony wraz ze wszystkimi wymaganymi załącznikami. Oznacza to że wniosek, który wymagał uzupełnienia rejestrowany jest w kolejności wynikającej z daty wpłynięcia do Agencji ostatniego z brakujących dokumentów wymaganych w zależności od osoby Wnioskodawcy i zakresu realizacji jego projektu.

Wniosek o przyznanie pomocy zawiera w szczególności:

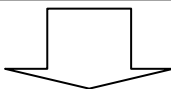
- wykaz dokumentów, które powinny być do niego dołączone, z wyraźnym zaznaczeniem tych dokumentów, których niedołączenie skutkuje odmową przyznania pomocy;
- numer identyfikacyjny wnioskodawcy, o którym mowa w przepisach o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności, a w przypadku gdy wnioskodawcą jest małżonek rolnika albo domownik numer identyfikacyjny rolnika, który jest płatnikiem składek na ubezpieczenie społeczne tych osób, o ile został nadany;
- imię i nazwisko, miejsce zamieszkania i adres oraz nazwę, siedzibę i adres wnioskodawcy;
- charakterystykę prowadzonej działalności, w tym określenie przedmiotu prowadzonej działalności gospodarczej, zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności (PKD);
- opis planowanej operacji, w tym określenie miejsca jej realizacji, celów, zakresu i kosztów;
- plan finansowy operacji;
- informacje o załącznikach m.in. dotyczących zobowiązań publiczno - prawnych;
- oświadczenia lub zobowiązania wnioskodawcy związane z pomocą;
- zestawienie rzeczowo – finansowe operacji.

Złożony wniosek o przyznanie pomocy nie może być zmieniany przez wnioskodawcę w zakresie planu finansowego operacji lub zestawienia rzeczowo-finansowego operacji, z wyłączeniem zmian wynikających z wezwań Agencji.

Agencja udostępnia formularz wniosku o przyznanie pomocy nie później niż w dniu podania do publicznej wia-

domości informacji o możliwości składania w danym roku wniosku o przyznanie pomocy, który można pobrać ze stron: www.arimr.gov.pl lub www.minrol.gov.pl.

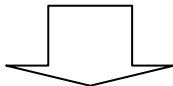
**Etap II. Weryfikacja formalna i merytoryczna wniosku
o dofinansowanie projektu**

Wniosek o pomoc finansową podlega w Oddziale Regionalnym Agencji ocenie formalnej pod kątem poprawności jego wypełnienia i kompletności załączników. **Jeżeli wniosek o przyznanie pomocy został złożony po terminie lub nie został wypełniony we wszystkich wymaganych pozycjach lub nie dołączono do niego co najmniej jednego z dokumentów, których nie dołączenie skutkuje odmową przyznania pomocy, Agencja odmawia przyznania pomocy.** Jeżeli natomiast wniosek nie spełnia innych niż wyżej określonych wymagań, Agencja wzywa wnioskodawcę, w formie pisemnej, do **usunięcia braków w terminie 21 dni** od dnia doręczenia wezwania. W razie nie złożenia uzupełnienia w wyznaczonym terminie, bądź niewłaściwego uzupełnienia Agencja pozostawi wniosek bez rozpatrzenia.

Projekty, spełniające kryteria dostępu i zweryfikowane pozytywnie pod względem elementów oceny formalnej i merytorycznej, będą przyjmowane do realizacji według kolejności złożenia (rejestracji) wniosków, w ramach dostępnych środków. **Wniosek o przyznanie pomocy rozpatruje się w terminie 4 miesięcy od dnia złożenia wniosku, nie wliczając w to czasu na ewentualne uzupełnienia.**

Etap III. Podpisanie umowy o dofinansowanie projektu

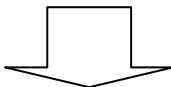

W przypadku pozytywnego rozpatrzenia wniosku o przyznanie pomocy, Agencja wyznacza niezwłocznie wnioskodawcy, w formie pisemnej, termin zawarcia umowy nie dłuższy niż 14 dni od dnia otrzymania wezwania. Przyjęcie projektu do realizacji następuje formalnie z chwilą zawarcia umowy pomiędzy Agencją i Wnioskodawcą. Umowę zawiera się na formularzu opracowanym przez Agencję i udostępnionym na stronach internetowych Agencji, a jej podpisanie następuje w siedzibie Oddziału Regionalnego Agencji. Podpisaniu umowy towarzyszy również podpisanie weksla niezupełnego (in blanco) wraz z deklaracją wekslową sporządzoną na formularzu udostępnionym przez Agencję w celu zabezpieczenia należytego wykonania przez wnioskodawcę zobowiązań określonych w umowie.

Umowa określa zobowiązanie Agencji wobec Wnioskodawcy do współfinansowania planowanego projektu, pod warunkiem, że Wnioskodawca zrealizuje go w określonym zakresie rzeczowym i czasowym oraz udokumentuje poniesione koszty i dotrzyma zobowiązań wynikających z umowy. Refundacji nie podlegają koszty poniesione niezgodnie z umową zawartą przez Wnioskodawcę pomocy z Agencją.

Zawarta z Agencją umowa może zostać zmieniona w określonym zakresie na wniosek każdej ze stron. Zmiany warunków umowy wymagają zachowania formy pisemnej w postaci aneksu pod rygorem nieważności. W tym celu Wnioskodawca pomocy zgłasza pisemnie do odpowiedniego Oddziału Regionalnego Agencji, propozycję zmian umowy. Do chwili podpisania aneksu do umowy nie wolno dokonać zmiany w sposobie realizacji projektu.

Etap IV. Rozpoczęcie realizacji inwestycji

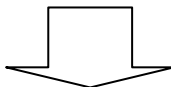

Wnioskodawca pomocy może rozpocząć realizację projektu z chwilą podpisania umowy. Od tego momentu koszty poniesione będą uznane jako koszty kwalifikowane – data sprzedaży i płatności na fakturze/rachunku oraz data wystawienia rachunku/faktury nie może być wcześniejsza od daty podpisania umowy. Zasada ta nie dotyczy jedynie kosztów ogólnych (wymienione w pkt 4 i) - mogą one być poniesione przed podpisaniem umowy, lecz nie wcześniej niż przed 1 stycznia 2007 r. Projekty realizowane w dwóch etapach, będą rozliczane po każdym etapie oddzielnie, co oznacza możliwość refundacji poniesionych kosztów po zakończeniu każdego z etapów.

Uwaga: Transakcje powyżej 10 tys. netto, bez względu na liczbę wynikających z nich płatności muszą być dokonane w formie rozliczenia bezgotówkowego.

Dopuszcza się realizację projektu maksymalnie w dwóch etapach, pamiętając przy tym, że **drugi etap nie może stanowić mniej niż 25 %** łącznej planowanej wysokości pomocy. W przypadku nabycia rzeczy będących przedmiotem leasingu, wyjątkowo projekt może być realizowany w nie więcej niż 10 etapach.

Etap V. Złożenie wniosku o płatność wraz z wymaganymi załącznikami

Podstawę dokonania płatności przez Agencję na rzecz Wnioskodawcy po zakończeniu realizacji projektu (lub jego

etapu) jest **wniosek o płatność** wraz z wymaganymi załącznikami wystawionymi na Wnioskodawcę pomocy, do których przede wszystkim należy zaliczyć:

- faktury/rachunki dokumentujące poniesione koszty kwalifikowane,
- dokumenty potwierdzające dokonania zapłaty (dowody zapłaty),
- dokumenty potwierdzające zakończenie robót budowlanych,
- dokumenty potwierdzające podjęcie działalności gospodarczej.
- dokumenty dotyczące zobowiązań publiczno – prawnych.

Ważne: Za aktualne załączniki dotyczące zobowiązań publiczno – prawnych (tj. zaświadczenia z ZUS, KRUS, Urzędu Skarbowego i Urzędu Gminy) uznaje się takie, których data wystawienia w momencie składania wniosku o płatność projektu, nie jest wcześniejsza niż 1 miesiąc. Wszelkie załączone do wniosku kserokopie dokumentów winny być podpisane na każdej stronie własnoręcznym podpisem Wnioskodawcy. Natomiast kserokopie dokumentów potwierdzających tytuł prawny do nieruchomości, powinny zostać potwierdzone z oryginałem na miejscu przez pracownika kancelarii ARiMR w dniu składania wniosku.

Wniosek niekompletny wymaga uzupełnienia w terminie 21 dni od daty otrzymania wezwania, o czym Wnioskodawca pomocy informowany jest na piśmie.

Wniosek o płatność pośrednią³ należy złożyć w terminie 24 miesięcy od dnia zawarcia umowy. Natomiast złożenie **wniosku o płatność ostateczną⁴** nastąpi w terminie 36 miesięcy od dnia zawarcia umowy w przypadku operacji realizowanych w dwóch etapach, a wniosek realizowany

³ Wniosek o płatność składany po zrealizowaniu każdego z etapów operacji, jeżeli dany etap nie jest etapem końcowym.

⁴ Wniosek o płatność składany po zrealizowaniu całej operacji.

w jednym etapie w terminie 24 miesięcy od dnia zawarcia umowy.

Wyjątek: W przypadku nabycia rzeczy będących przedmiotem **leasingu**, złożenie pierwszego wniosku o płatność pośrednią nastąpi w terminie 12 miesięcy od dnia zawarcia umowy. Wniosek o płatność będzie składany nie częściej niż dwa razy w roku, a zakończenie realizacji projektu i złożenie wniosku o płatność ostateczną nastąpi w terminie 60 miesięcy od dnia zawarcia umowy.

Ostatecznym terminem złożenia wniosku o płatność i jednocześnie zakończenia realizacji projektu jest dzień 30 czerwiec 2015r. Płatność zostanie dokonana na rachunek bankowy wskazany przez Wnioskodawcę, nie później niż w terminie trzech miesięcy po złożeniu przez Wnioskodawcę pomocy poprawnego i kompletnego wniosku o płatność oraz sprawdzeniu przez pracowników Agencji zgodności realizacji projektu z umową. Agencja rozpatruje wniosek o płatność w terminie 3 miesięcy i dokonuje wypłaty środków finansowych z tytułu pomocy niezwłocznie po pozytywnym rozpatrzeniu wniosku o płatność.

Niniejsza broszura została opracowana na podstawie:

1. *Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, lipiec 2007r.*
2. *Rozporządzenie MRiRW z dn. 17 października 2007r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 r.*